ฉบับที่ 23 ประจำเดือน สิงหาคม – กันยายน 2565

วารสารใต้เกษตร

วารสารวิชาการเกษตรออนไลน์

โดย สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 สงขลา
กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทบรรณาธิการ

วารสารใต้เกษตรออนไลน์จัดทำมา หลายฉบับ ได้แบ่งปัน และส่งต่อความรู้ ที่จะทำให้เกิด ข้อคิด และแรงบันดาลใจให้ท่านผู้อ่าน ได้นำไปปรับปรุงพัฒนาการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งการพัฒนาภาคเกษตร และชุมชนเกษตร

ใต้เกษตร ชื่อก็บ่งบอกถึงเจตนารมณ์หลักคือการนำเรื่องราวการเกษตรโดยเฉพาะการผลิตพืช และเรื่องราวของชุมชนเกษตรจากภาคใต้ตอนล่าง และความรู้จากที่ต่าง ๆ มาถ่ายทอด แก่ท่านผู้อ่าน

กระผมในฐานะ ผู้ริเริ่มให้มีการจัดทำและรับบทบรรณาธิการ ต้องขอขอบคุณ กองบรรณาธิการ และขอบคุณผู้อ่านทุกท่าน และในวาระที่ผมเกษียณอายุราชการ ขออำนวยพร ให้การจัดทำวารสารใต้เกษตร มีความเจริญก้าวหน้า สร้างสรรค์เรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและวงการเกษตรสืบไป

ขอบคุณครับ
ธัชธาวินท์ สะรุโณ
ผู้เชี่ยวชาญ สวพ.8
บรรณาธิการ

วารสารใต้เกษตร

ฉบับที่ 23 **ประจำเดือน สิงหาคม – กันยายน** 2565

วารสารวิชาการเกษตรออนไลน์
โดย สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 สงขลา
กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่องในฉบับ

1 แนวคิดการวิจัยและพัฒนาการผลิตพืชชุมชน

5 การขับเคลื่อนและผลักดันทุเรียนพื้นบ้านพัทลุงให้มีมูลค่าเชิงพาณิชย์

8 ประเมินศักยภาพการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมในเขตภาคใต้ตอนล่าง

13 ท่องเที่ยววิถีชุมชนเชิงเกษตร กับวิสาหกิจชุมชนเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวตำบลบ้าหวี

15 มหัศจรรย์พืชสมุนไพร “ขมิ้นชัน” ณ บ้านเขาน้อย

17 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช ภายใต้โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ตำบลธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

21 แมลงศัตรูในพืชสกุลกัญชา

23 ข่าวใต้เกษตร

วารสารใต้เกษตร

ฉบับที่ 23 ประจำเดือน สิงหาคม – กันยายน 2565

วารสารวิชาการเกษตรออนไลน์

โดย สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 สงขลา
กรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวทางการวิจัยและพัฒนาการผลิตพืชชุมชน

DOA COMMUNITY BASED RESEARCH

ธัชธาวินท์ สะรุโณ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ (ภาคใต้ตอนล่าง)
สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8
กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1. **ปฐมบท**

กรมวิชาการเกษตร (Department Of Agriculture : DOA) **ได้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตพืช** 2 **บริบทด้วยกัน คือ** 1) **การค้นคว้าวิจัยภายใต้สภาพแวดล้อมห้องปฏิบัติการหรือในพื้นที่ศูนย์วิจัย ภายใต้การทรัพยากรที่เพียงพอ และควบคุมโดยนักวิจัย** 2) **การวิจัยในพื้นที่เกษตรกร ภายใต้เงื่อนไขภูมิสังคมเกษตรกรที่แตกต่างกันไปทั้งกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เช่น ดิน น้ำ ภูมิอากาศ แรงงาน ทุน ความรู้ และเงื่อนไขภูมิสังคมอีกมากมาย จากการทำงานวิจัยมา** 50 **ปี ซึ่งครบรอบการก่อตั้งกรมวิชาการเกษตรที่ตั้งมาในปี** 2515 **ได้พบว่า การวิจัยในพื้นที่เกษตรกร มีความจำเป็นที่จะต้องผสมผสานศาสตร์การวิจัยต่าง ๆ ทั้งทฤษฎี แนวทาง แนวคิด วิธีวิทยาทางการวิจัย** (theory + approach + methodology) **เช่น** On-farm research, Farming systems research, Testing technology, Community based research, Area based research, PAR (Participatory action research) **และจากผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร เช่น** DOA **โมเดล: การผลิตพืชตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาชุมชนเกษตรให้พึ่งตนเอง หรือ รำแดงโมเดล เป็นต้น**

แนวทางการวิจัยและพัฒนาการผลิตพืชชุมชน

1.2. **บูรณาการทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**
จากการถอดบทเรียน ประสบการณ์ในการทำงานวิจัยในพื้นที่เกษตร 34 **ปี ได้สรุปเป็น "แนวคิดการวิจัยและพัฒนาการผลิตพืชชุมชนตามแนวทางของกรมวิชาการเกษตร" หรือ** "DOA COMMUNITY BASED RESEARCH" **มีวิธีการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาดังนี้**

2.1 **กำหนดหมุดหมายเชิงนโยบาย**
วางแผนการวิจัยเชิงนโยบาย เช่น นำประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนแม่บทต่าง ๆ และประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัดเป้าหมายมาเป็นหมุดหมายการวิจัย จากนั้นนำมาเชื่อมโยงกับบทบาทภารกิจของหน่วยงาน

2.2 **บูรณาการผู้มีส่วนได้เสีย**
วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย พร้อมกับประสานความร่วมมือทั้งการเป็นหุ้นส่วน และการเป็นเครือข่ายการวิจัยและพัฒนา โดยในขั้นตอนนี้จะต้องใช้องค์ความรู้เรื่อง วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder analysis) **ซึ่งจะมีการจำแนกกลุ่มผู้มีส่วนร่วม การกำหนดบทบาท และอิทธิพลต่อความสำเร็จ เป็นต้น**

2.3 **คัดเลือกชุมชนและวิเคราะห์ชุมชน**
การคัดเลือกชุมชนวิจัยเพื่อเป็นต้นแบบของการพัฒนาจะใช้หลักพื้นฐาน เช่น การเป็นตัวแทนของพืชเป้าหมาย ความเข้มแข็งของชุมชน ความสอดคล้องกับภาระกิจหน่วยงานท้องถิ่น เป็นต้น วิเคราะห์ชุมชน สามารถใช้เครื่องมือหลายอย่าง เช่น การวิเคราะห์ระบบนิเวศเกษตร และสังคมเกษตร (Agro-ecosystem analysis) **ประเมินสภาวะชนบทอย่างเร่งด่วน** (Rapid Rural Appraisal – RRA) **วิเคราะห์การดำรงชีพอย่างยั่งยืน** (Sustainable livelihoods) **วิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน** (Supply Chain) **และห่วงโซ่แห่งคุณค่า** (Value chain) **วิเคราะห์ระบบการผลิตพืช** (Cropping system) **วิเคราะห์การผลิตพืชตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการนำเทคโนโลยีเชิงพื้นที่มาใช้ในการทำความเข้าใจ โดยหลักสำคัญคือการวิเคราะห์พืช การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพืช การวิเคราะห์เกษตรกร ชุมชน ตลอดจนองค์รวมในการพัฒนา ที่ต้องหาโจทย์วิจัย ปัญหาข้อจำกัด คอขวด ของประเด็นที่จะต้องมาทำการวิจัย** (Pain point) **และเป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม**

12.4 **พัฒนาชุมชนต้นแบบ**

เครื่องมือที่ใช้ เช่น ในขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) **ที่ประกอบด้วย การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การติดตามผล การสรุปบทเรียนและปรับแผนรอบใหม่ในด้านการพัฒนาการผลิตพืช ใช้การวางแผนการทดลอง** (Experimental design) **ที่เน้นการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีจากผลการวิจัยมาปรับใช้ให้เหมาะสม หรือ การวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ภายใต้เงื่อนไขภูมิสังคมเกษตรกร ซึ่งควรมีการนำผลวิจัยที่มีมาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำไปทดลองปฏิบัติ และใช้กระบวนการพัฒนาการผลิตพืชเพื่อสร้างความเข้มแข็งชุมชน ตามกระบวนการ "DOA โมเดล: การผลิตพืชตามศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาชุมชนเกษตรให้พึ่งตนเอง" คือการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง การพัฒนาพืชผสมผสานเชิงระบบ การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าพืช การเชื่อมโยงเครือข่าย และการจัดเวทีวิจัยสัญจร แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการหมุนเวียนเยี่ยมบ้านเกษตรกร**

2.5 **ทดลองขยายผลระดับชุมชน**

นำผลสรุปจากการวิจัยและพัฒนาชุมชนต้นแบบ ไปทดลองขยายผลในชุมชนอื่น ๆ หรือเป็นการทดสอบต่างพื้นที่ (Muti-location testing) **เพื่อปรับวิธีการให้เหมาะสมกับแต่ละเงื่อนไขสภาพภูมิสังคมชุมชนในพื้นที่ชุมชนอื่น ๆ ที่มีสภาพภูมิสังคมที่แตกต่างจากชุมชนต้นแบบ ในขั้นตอนนี้จะทำให้ได้เทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่** (appropriate technology) **ในระดับชุมชน โดยขั้นตอนนี้เหมาะที่จะนำไปใช้ในงานวิจัยที่ใช้ชุมชนเป็นตัวตั้ง**

2.6 **ทดลองขยายการผลิตแปลงใหญ่**

ทดลองขยายการผลิตแปลงใหญ่ หรือขยายการผลิตขั้นทดลอง เป็นขั้นตอนของการทดลองขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ในพื้นที่วงกว้างขึ้น โดยใช้กระบวนการที่กล่าวมาข้างต้น แต่ในขั้นตอนนี้จะต้องมีหน่วยงานการส่งเสริมการเกษตร เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เนื่องจากเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ยังเป็นการวิจัยและพัฒนา ก่อนที่จะส่งต่องานให้หน่วยงานส่งเสริม 100% **ในขั้นตอนนี้จะทำให้ได้เทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่** (appropriate technology) **ในระดับที่ใหญ่ขึ้นเป็นแปลงใหญ่ที่ประกอบด้วยหลายชุมชน โดยขั้นตอนนี้เหมาะที่จะนำไปใช้ในงานวิจัยที่ใช้พืชเป็นตัวตั้ง**

อนึ่งในขั้นตอนที่ ทดลองขยายการผลิตแปลงใหญ่ และทดลองขยายผลระดับชุมชน สามารถที่จะดำเนินการรวมกันได้ ทั้งนี้ขึ้นกับลักษณะของงานจะใช้พืช หรือชุมชนเป็นตัวตั้ง

2.7 **บูรณาการงานวิจัยทางสังคมศาสตร์**
บูรณาการงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) **เช่น การศึกษาการแพร่กระจายของนวัตกรรมใหม่** (Diffusion of innovations) **กระบวนการยอมรับ** (Adoption process) **กระบวนการตัดสินใจนวัตกรรม** (The Innovation Decision Process) **และการพัฒนาแพลตฟอร์มนวัตกรรม** (Innovation platform) **เป็นต้น**

2.8 **การถ่ายทอดเทคโนโลยี**
จัดศึกษาดูงาน จัดอบรม จัดประชุมสัมมนา เผยแพร่ตีพิมพ์ เผยแพร่ในสื่อสารมวลชน สื่อออนไลน์ และถ่ายทอดสู่นักส่งเสริมเพื่อส่งเสริมการผลิตในวงกว้างต่อไป

2.9 **การประเมินผลกระทบ**
ศึกษาผลกระทบ (impact pathway) **ประเมินผลกระทบงานวิจัย** (input output outcome impact) **ที่มีการประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับทั้งในทางเศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ รวมทั้งประเมินระดับความพร้อมของเทคโนโลยี** (TRL-Technology Readiness Level) **ระดับความพร้อมของเทคโนโลยีทางด้านสังคม** (SRL -Societal Readiness Level)

3. **ปัจฉิมบท**
แนวคิดการวิจัยและพัฒนาการผลิตพืชชุมชน ตามรูปแบบ DOA COMMUNITY BASED RESEARCH **เป็นแนวทางที่แนะนำให้หน่วยงานที่ทำการวิจัยและพัฒนาการผลิตพืชของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่** 1-8 **ตลอดจนนักวิจัยและพัฒนาของสถาบันวิจัยต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการทำงานในพื้นที่เกษตรกร โดยนักวิจัยควรจะต้องทำการศึกษาเครื่องมือ หรือหลักการต่าง ๆ ที่กล่าวถึงให้เข้าใจ เพื่อจะได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาได้ประสบผลสำเร็จตามที่วางไว้**

การขับเคลื่อนและผลักดันทุเรียนพื้นบ้านพัทลุงให้มีมูลค่าเชิงพาณิชย์

ภัทรานิษฐ์ คงมาก
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง

ศูนย์วิจัยและพัฒนานาการเกษตรพัทลุงและเทศบาลตำบลบ้านนา ร่วมมือกันขับเคลื่อนและผลักดันทุเรียนพื้นบ้านของพัทลุง โดยเฉพาะในพื้นที่ ต.บ้านนา อ.ศรีนครินทร์ จ.พัทลุง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของสายพันธุ์ทุเรียนพื้นบ้านมาแต่ดั้งเดิม การดำเนินการเริ่มต้นด้วยการค้นหาทุเรียนพันธุ์ดี โดยเทศบาลตำบลบ้านนา นำทีมโดย นายเนติกรณ์ ชูเจริญ นายกเทศมนตรีตำบลบ้านนา ได้จัดตั้งคณะทำงาน เพื่อลงพื้นที่ชิมและคัดเลือกทุเรียนพื้นบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านนา ที่ได้มีชาวสวนทุเรียนซึ่งปลูกทุเรียนพื้นบ้านไว้ได้นำผลผลิตทุเรียนมาเพื่อประชันรสชาติกัน เช่น ทุเรียนพื้นบ้านพันธุ์ไอ้กลิ้งนาวง ไอ้หัวล้านทองมณี ไอ้เขียวเขาคราม และไอ้สากเบือ พร้อมกันนี้ได้เล่าถึงประวัติความเป็นมาของทุเรียนแต่ละต้น ซึ่งบางต้นมีอายุมากกว่า 300 ปี ถือได้ว่าเป็นผลไม้ที่มีอัตลักษณ์ที่อยู่คู่ท้องถิ่นมาเนิ่นนาน โดยการคัดเลือกทุเรียนดังกล่าวข้างต้นคณะทำงานมีมติอย่างเป็นเอกฉันท์ให้ทุเรียนพื้นบ้านของนายสอนศักดิ์ สิทธิชัย เป็นทุเรียนบ้านพันธุ์ดีที่สมควรขยายพันธุ์ไว้ในชุมชน และได้ตั้งชื่อพันธุ์ทุเรียนต้นนี้ว่า “ทุเรียนทองลุงศักดิ์” เพราะเนื้อของทุเรียนมีสีเหลืองดั่งทองคำ และนำชื่อของลุงศักดิ์มาต่อท้ายเพื่อเป็นเกียรติประวัติแก่เจ้าของสายพันธุ์

หลังจากได้ทุเรียนพื้นบ้านพันธุ์ดีในพื้นที่ตำบลบ้านนาแล้ว ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง ในฐานะหน่วยงานด้านวิชาการเกษตรในพื้นที่จังหวัดพัทลุง จึงได้ร่วมกับเทศบาลตำบลบ้านนาเพื่อขับเคลื่อนและผลักดันทุเรียนพื้นบ้าน “พันธุ์ทองลุงศักดิ์” ให้มีมูลค่าเชิงพาณิชย์ ผ่านการดำเนินงานภายใต้โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และพืชท้องถิ่น การผลิตทุเรียนพื้นบ้านคุณภาพเชิงพาณิชย์สู่เกษตรกรและชุมชนต้นแบบทุเรียนอัตลักษ์ท้องถิ่นของภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งได้ดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี คือ การจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตทุเรียนพื้นบ้านคุณภาพ

การขับเคลื่อนและผลักดันทุเรียนพื้นบ้านพัทลุงให้มีมูลค่าเชิงพาณิชย์

ซึ่งจะเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนและผู้ที่สนใจในชุมชนได้เรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นต้นแบบการผลิตทุเรียนพื้นบ้านคุณภาพเชิงพาณิชย์ และการจัดกิจกรรมวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพื้นบ้านคุณภาพเชิงพาณิชย์ ในวันที่ 5 กรกฎาคม 2565 ที่ผ่านมา ณ แปลงทุเรียน นายสุวิทย์ พรหมแก้ว พื้นที่ ม.2 ต.บ้านนา อ.ศรีนครินทร์ จ.พัทลุง เพื่อการสร้างการรับรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพื้นบ้านคุณภาพ ได้แก่ โรคและแมลงศัตรูทุเรียนและการจัดการ ชีวภัณฑ์ทางการเกษตร การขยายพันธุ์และการตัดแต่งกิ่งทุเรียน การขอการรับรอง GAP และอินทรีย์ และการตรวจวิเคราะห์ดิน นอกจากนี้ ได้มีการเสวนาหัวข้อ “การผลักดันทุเรียนพื้นบ้านให้มีมูลค่าเชิงพาณิชย์” เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนพื้นที่ตำบลบ้านนาได้ทราบแนวทางในด้านการขับเคลื่อนและการผลักดันทุเรียนพื้นบ้านพันธุ์ทองลุงศักดิ์ โดยมีผู้เข้าร่วมเสวนา จำนวน 4 ท่าน คือ คุณธีรพงษ์ ตันติเพชราภรณ์ (โกโต้ง) เจ้าของสายพันธุ์ทุเรียนสาลิกา และประธานสภาเกษตรกรจังหวัดพังงา ท่านที่ 2 คือ คุณเนติกรณ์ ชูเจริญ นายกเทศมนตรีตำบลบ้านนา ท่านที่ 3 คือ คุณสอนศักดิ์ สิทธิชัย เจ้าของทุเรียนพื้นบ้านพันธุ์ทองลุงศักดิ์ และท่านสุดท้าย คือ คุณธัชธาวินท์ สะรุโณ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ (ภาคใต้ตอนล่าง) กรมวิชาการเกษตร ซึ่งในการเสวนาสามารถสรุปข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประกอบในการผลักดันทุเรียนพื้นบ้านทองลุงศักดิ์ ดังนี้

การขับเคลื่อนและผลักดันทุเรียนพื้นบ้านพัทลุง ให้มีมูลค่าเชิงพาณิชย์

1. การผลักดันทุเรียนพื้นบ้านพันธุ์ทองลุงศักดิ์ให้มีมูลค่าเชิงพาณิชย์ได้นั้นในขั้นแรกจะต้องเปิดการยอมรับจากชุมชนก่อน หลังจากนั้นจึงค่อยๆ ขยายผลและเปิดการยอมรับในวงกว้างต่อไปตามลำดับ จนให้สามารถเปิดการยอมรับในระดับประเทศได้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเป็นสำคัญ
2. การดำเนินการผลักดันทุเรียนพื้นบ้านพันธุ์ทองลุงศักดิ์ให้สำเร็จ จำเป็นต้องมีการวางแผนในระยะยาว และต้องอาศัยความร่วมมือจากหลากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่และจังหวัด ดังนั้น จึงควรมีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อให้มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน
3. ทุเรียนพื้นบ้านพันธุ์ทองลุงศักดิ์จำเป็นต้องมีการควบคุมการกระจายพันธุ์ เพื่อประโยชน์ของคนในชุมชนที่จะได้ร่วมกัน ซึ่งอาจเริ่มต้นด้วยการยื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นก่อน และอาจยื่นขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ในลำดับถัดไป

การจัดกิจกรรมวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพื้นบ้านคุณภาพเชิงพาณิชย์ที่ผ่านมา เป็นการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และปลุกกระแสให้คนในชุมชนตำบลบ้านนาได้หวนกลับมาให้ความสำคัญกับทุเรียนพื้นบ้านกันเป็นจำนวนมาก และมีความสนใจอยากร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการปลูกและขยายพันธุ์ทุเรียนพื้นบ้านพันธุ์ทองลุงศักดิ์ เพื่อผลักดันให้เป็นพืชที่มีมูลค่าคู่ชุมชน และส่งต่อไปยังลูกหลานต่อไป

ประเมินศักยภาพการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมในเขตภาคใต้ตอนล่าง

1/ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ 2/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสกลนคร
3/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา 4/ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปัตตานี สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8

บทคัดย่อ

ประเมินศักยภาพการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมในเขตภาคใต้ตอนล่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพในการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมในภาคใต้ตอนล่าง ทำการศึกษาที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปัตตานี และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ เริ่มต้นดำเนินการในปี 2559 สิ้นสุดในปี 2564 ไม่มีการวางแผนการทดลอง ปลูกมะพร้าวกะทิน้ำหอมใน 3 สถานที่ เปรียบเทียบการเจริญเติบโต การให้ผลผลิต และข้อมูลการเข้าทำลายของโรคและแมลง ผลการประเมินศักยภาพในการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมในจังหวัดตรัง ปัตตานี และนราธิวาส พบว่า มะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดตรังมีการเจริญเติบโตดีที่สุด เมื่ออายุต้น 8 ปี มีขนาดรอบโคน ความสูง เท่ากับ 137.23 และ 350.84 เซนติเมตร ตามลำดับ และให้ผลผลิตมากที่สุดในบรรดาพื้นที่ปลูกทั้ง 3 จังหวัดโดยให้ผลผลิตใน 4 ปี รวม 27,906 ผล (ปีแรกเท่ากับ 10,414 ผลต่อปี ปีที่ 2 3 และปีที่ 4 ให้ผลผลิต 4,367 , 9,000 และ 4,125 ผลต่อปี ตามลำดับ) โดยมีจำนวนมะพร้าวกะทิรวม 3,965 ผล (ปีแรกเท่ากับ 1,631 ผลต่อปี ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 เท่ากับ 653 , 1,168และ 513 ผลต่อปี ตามลำดับ) รวม 4 ปี ผลผลิตมะพร้าวกะทิคิดเป็นร้อยละ 14.2 ของผลผลิตทั้งหมดใน 4 ปี ทำให้ทราบศักยภาพของการให้ผลผลิตมะพร้าวกะทิของพันธุ์มะพร้าวลูกผสมกะทิน้ำหอมในเขตภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งให้ผลผลิตมะพร้าวกะทิได้ร้อยละ 14 เมื่อปลูกและปล่อยให้ผสมเปิด

คำนำ

มะพร้าวกะทิ เป็นมะพร้าวที่มีลักษณะพิเศษต่างจากมะพร้าวทั่วไป คือ มีเนื้อหนาฟู อ่อนนุ่ม เหนียวหนืด และหวานมันอร่อย เมื่อวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการ พบว่า เนื้อมะพร้าวกะทิมีเส้นใยอาหารสูง และมีไขมันต่ำกว่ามะพร้าวธรรมดาทำให้บริโภคได้มากกว่า จึงเป็นที่ต้องการของตลาด และปัจจุบันสถาบันวิจัยพืชสวน โดย ดร.สมชาย วัฒนโยธิน ได้มีการปรับปรุงพันธุ์มะพร้าวกะทิลูกผสมที่ได้จากการผสมระหว่างพันธุ์น้ำหอมกับพันธุ์กะทิ ซึ่งมีลักษณะเด่น คือ มีเนื้อและน้ำที่มีกลิ่นหอม เกิดเป็นมะพร้าวกะทิน้ำหอมขึ้น เหมาะสมต่อการส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะปลูกและเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้ อย่างไรก็ดีพื้นที่ปลูกมะพร้าวกะทิยังมีปริมาณไม่มากนัก ด้วยข้อจำกัดต่างๆ ทั้งในเรื่องการปลูกและสายพันธุ์ ทำให้ผลผลิตมีราคาที่ค่อนข้างสูง ผลละประมาณ 25-30 บาท เนื่องจากการเกิดมะพร้าวกะทิเป็นการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม จึงมีโอกาสพบในธรรมชาติได้น้อยมาก และถึงแม้จะเป็นต้นกะทิอยู่ก็ตามอาจเกิดผลที่เป็นกะทิเพียงร้อยละ 25 เท่านั้น ประกอบกับมะพร้าวเป็นพืชที่มีการผสมข้ามได้ จึงเกิดการผันแปรของพันธุกรรมได้ง่าย หากปลูกในพื้นที่ใกล้เคียงกับมะพร้าวธรรมดา การเลือกพื้นที่ปลูกเพื่อคงลักษณะเด่นดังกล่าวไว้จึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งนอกจากควรจะห่างจากพื้นที่ปลูกมะพร้าวทั่วไปแล้วยังควรห่างจากพื้นที่ที่มีการระบาดของแมลงศัตรูด้วย เช่น แมลงดำหนาม และหนอนหัวดำ ที่ได้ทำความเสียหายอย่างรุนแรงในพื้นที่ปลูกมะพร้าวที่สำคัญหลายแห่งมาแล้ว

สำหรับพื้นที่ปลูกมะพร้าวกะทิในภาคใต้ตอนล่างยังมีไม่มากนัก จึงมีการระบาดของโรคและแมลงศัตรูมะพร้าวค่อนข้างน้อย เนื่องจากพืชเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผลอื่นๆ เช่น ลองกอง ทุเรียน และมังคุด เป็นต้น จึงลดโอกาสเสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากละอองเกสรของมะพร้าวพันธุ์ทั่วไปได้มาก และไม่มีศัตรูพืชที่เข้ารบกวนจนเกินควบคุมได้ ดังนั้นพื้นที่ดังกล่าวน่าจะมีศักยภาพต่อการผลิตมะพร้าวกะทิได้ จึงควรมีการวิจัยและพัฒนาการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างเพิ่มขึ้น เพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกและพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพเพียงพอต่อความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการ

1. เก็บตัวอย่างดินบริเวณพื้นที่ปลูกเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินก่อนปลูก
2. ดำเนินการปลูกต้นกล้ามะพร้าวลูกผสมกะทิน้ำหอม จำนวน 125 ต้น ต่อพื้นที่ ระยะปลูก 8.5 x 8.5 เมตร
3. ดูแลรักษาโดยให้น้ำและใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 จำนวน 2 ครั้ง อัตรา 4 กิโลกรัม/ต้น/ปี ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้ปุ๋ยคอก และหินปูนโดโลไมท์ และเพิ่มปริมาณปุ๋ยตามอายุต้น พร้อมจัดการระบบน้ำ กำจัดวัชพืชในแปลงปลูก
4. ทำการเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตผลผลิต และพร้อมกับการตรวจสอบโรคและแมลงที่เป็นศัตรูมะพร้าว และลักษณะประจำพันธุ์ต่างๆ
5. สรุปผลและประเมินศักยภาพการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอม

ประเมินศักยภาพการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมในเขตภาคใต้ตอนล่าง

ผลการทดลองและวิจารณ์

1.คุณสมบัติทางเคมีและกายภาพของดินก่อนการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ดินพื้นที่แปลงปลูกมะพร้าวกะทิน้ำหอมในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง ตำบลสุโสะ อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เนื้อดินมีลักษณะเป็นดินเหนียว ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) มีค่าอยู่ที่ 4.71 สภาพดินเป็นกรดจัดมาก อินทรีคาร์บอนอยู่ที่ 1.34 เปอร์เซ็นต์ อินทรียวัตถุอยู่ที่ 2.31 เปอร์เซ็นต์ อยู่ระดับปานกลาง ปริมาณไนโตรเจนในดินร้อยละ 0.12 อยู่ระดับต่ำ ปริมาณฟอสฟอรัสที่พืชสามารถนำมาใช้ได้มีปริมาณ 21.97 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม มีปริมาณฟอสฟอรัสที่พืชสามารถนำมาใช้ได้ในระดับปานกลาง ปริมาณโพแทสเซียมที่พืชสามารถนำมาใช้ได้มีปริมาณ 62.40 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม มีปริมาณโพแทสเซียมที่พืชสามารถนำมาใช้ได้ในระดับปานกลาง (กรมวิชาการเกษตร, 2552) แคลเซียมที่แลกเปลี่ยนได้อยู่ที่ 0.38 cmolc/kg แมกนีเซียมที่แลกเปลี่ยนได้อยู่ที่ 0.14 cmolc/kg มีความต้องการปูน 640 กิโลกรัมต่อไร่ การนำไฟฟ้า 0.11 ds/m (ตารางที่ 1)

ผลการวิเคราะห์ดินพื้นที่แปลงปลูกมะพร้าวกะทิน้ำหอมในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปัตตานี ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี พบว่า เนื้อดินมีลักษณะเป็นดินร่วนเหนียว ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) มีค่าอยู่ที่ 4.43 สภาพดินเป็นกรดจัดมาก อินทรีคาร์บอนอยู่ที่ 0.63 เปอร์เซ็นต์ อินทรียวัตถุอยู่ที่ 1.09 เปอร์เซ็นต์ อยู่ระดับต่ำ ปริมาณไนโตรเจนในดินร้อยละ 0.05 อยู่ระดับต่ำ ปริมาณฟอสฟอรัสที่พืชสามารถนำมาใช้ได้มีปริมาณ 5.25 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม มีปริมาณฟอสฟอรัสที่พืชสามารถนำมาใช้ได้ในระดับต่ำ ปริมาณโพแทสเซียมที่พืชสามารถนำมาใช้ได้มีปริมาณ 25.90 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม มีปริมาณโพแทสเซียมที่พืชสามารถนำมาใช้ได้ในระดับต่ำ (กรมวิชาการเกษตร,2552) แคลเซียมที่แลกเปลี่ยนได้อยู่ที่ 0.80 cmolc/kg แมกนีเซียมที่แลกเปลี่ยนได้อยู่ที่ 0.13 cmolc/kg มีความต้องการปูน 620 กิโลกรัมต่อไร่ การนำไฟฟ้า 0.05 ds/m (ตารางที่ 1)

ผลการวิเคราะห์ดินพื้นที่แปลงปลูกมะพร้าวกะทิน้ำหอมในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ ตำบลรือเสาะออก อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส พบว่า ลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) มีค่าอยู่ที่ 4.73 สภาพดินเป็นกรดจัดมาก อินทรีคาร์บอนอยู่ที่ 0.66 เปอร์เซ็นต์ อินทรียวัตถุอยู่ที่ 1.15 เปอร์เซ็นต์ อยู่ระดับต่ำ ปริมาณไนโตรเจนในดินร้อยละ 0.06 อยู่ระดับต่ำ ปริมาณฟอสฟอรัสที่พืชสามารถนำมาใช้ได้มีปริมาณ 17.96 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม มีปริมาณฟอสฟอรัสที่พืชสามารถนำมาใช้ได้ในระดับปานกลาง ปริมาณโพแทสเซียมที่พืชสามารถนำมาใช้ได้มีปริมาณ 34.50 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม มีปริมาณโพแทสเซียมที่พืชสามารถนำมาใช้ได้ในระดับต่ำ (กรมวิชาการเกษตร,2552) แคลเซียมที่แลกเปลี่ยนได้อยู่ที่ 0.21 cmolc/kg แมกนีเซียมที่แลกเปลี่ยนได้อยู่ที่ 0.05 cmolc/kg มีความต้องการปูน 440 กิโลกรัมต่อไร่ การนำไฟฟ้า 0.02 ds/m (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สมบัติทางเคมีและปริมาณธาตุอาหารในดินที่ระดับความลึก 0-30 เซนติเมตร ก่อนทำการทดลอง

สมบัติของดิน	ค่าสมบัติของดิน		
	ตรัง	ปัตตานี	นราธิวาส
1. ความเป็นกรด – ด่าง	4.71	4.43	4.73
2. อินทรีย์คาร์บอน (%)	1.34	0.63	0.66
3. อินทรียวัตถุ (%)	2.31	1.09	1.15
4. ไนโตรเจน (%)	0.12	0.05	0.06
5. ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (mg/kg)	21.97	5.25	17.96
6. โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (mg/kg)	62.40	25.90	34.50
7. แคลเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ ($cmol_c$/kg)	0.38	0.80	0.21
8. แมกนีเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ ($cmol_c$/kg)	0.14	0.13	0.05
9. ความต้องการปูน (kg/rai)	640	620	440
10. การนำไฟฟ้า (ds/m)	0.11	0.05	0.02
11. เนื้อดิน	ดินเหนียว	ดินร่วนเหนียว	ดินร่วนปนทราย

ประเมินศักยภาพการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมในเขตภาคใต้ตอนล่าง

2.การเจริญเติบโตของมะพร้าวกะทิน้ำหอม ปี 2564

วัดการเจริญเติบโตของมะพร้าว ทุกปี (ตารางที่ 2) **และปี** 2564 **ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการวิจัย ได้วัดการเจริญเติบโตของมะพร้าวกะทิน้ำหอมพบว่า ค่าเฉลี่ยขนาดรอบโคนต้นมะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดตรังมีค่ามากที่สุด** 137.23 **เซนติเมตร รองลงมา คือ มะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในปัตตานี** 130.25 **เซนติเมตร และมะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดนราธิวาส** 113.58 **เซนติเมตร ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยของความสูงต้นมะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดตรังมีค่าสูงที่สุด** 350.84 **เซนติเมตร รองลงมา คือ มะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดนราธิวาส** 190.43 **เซนติเมตร และมะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดปัตตานี** 174.27 **เซนติเมตร ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยความยาวก้านทางมะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดปัตตานีมีค่าสูงกว่ามะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดนราธิวาส** 126.90 **และ** 100.64 **เซนติเมตร ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยทางยาวใบมะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดปัตตานีมีค่าสูงกว่ามะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดนราธิวาส** 413.73 **และ** 368.89 **เซนติเมตร ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจำนวนทางต้นมะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดนราธิวาสมีค่าสูงที่สุด** 29 **ทาง รองลงมา คือ มะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดตรัง** 27 **ทาง และมะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดปัตตานี** 26 **ทาง ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจำนวนทางเพิ่มมะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดตรังและจังหวัดปัตตานีมีค่าเท่ากัน คือ** 8 **ทาง ในขณะที่มะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดนราธิวาสมีจำนวนทางเพิ่ม** 7 **ทาง ค่าเฉลี่ยจำนวนใบย่อยมะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดปัตตานีมีค่าสูงกว่ามะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดนราธิวาส** 224 **และ** 208 **ใบ ตามลำดับ (ตารางที่** 2)

ตารางที่ 2 **ค่าเฉลี่ยการเจริญเติบโตของมะพร้าวกะทิน้ำหอมในแต่ละพื้นที่ทดลอง**

อายุต้น (ปีที่เก็บข้อมูล)	ขนาดรอบโคน (ซม.)	ความสูง (ซม.)	ความยาวก้านทาง (ซม.)	ทางยาวใบ (ซม.)	จำนวนทางต้น (ทาง)	จำนวนทางเพิ่ม (ทาง)	จำนวนใบย่อย (ใบ)
			ตรัง				
3 ปี (2559)	129.12	569.62	199.82	359.80	19	10	176
4 ปี (2560)	135.14	658.40	102.12	444.25	22	8	200
5 ปี (2561)	137.14	741.32	109.39	346.69	24	9	204
6 ปี (2562)	130.57	243.18	100.54	459.89	22	8	220
7 ปี (2563)	136.83	302.42	-	-	20	7	-
8 ปี (2564)	137.23	350.84	-	-	27	8	-
เฉลี่ย	134.33	477.63	127.96	402.65	22.33	8.33	200
			ปัตตานี				
3 ปี (2559)	94.50	398.50	90	308.25	14	5	142
4 ปี (2560)	123.70	530.27	114.24	417.54	17	6	186
5 ปี (2561)	128.65	571.74	116.86	424.57	19	7	190
6 ปี (2562)	139.27	314.07	125.84	375.65	24	9	224
7 ปี (2563)	122.08	154.60	131.53	387.88	25	7	228
8 ปี (2564)	130.25	174.27	126.90	413.73	26	8	224
เฉลี่ย	123.08	357.24	117.56	387.94	20.83	7.00	199
			นราธิวาส				
3 ปี (2559)	69.77	387.34	134.92	319.30	13	5	166
4 ปี (2560)	78.15	437.97	142.86	280.20	16	6	162
5 ปี (2561)	89.34	519.42	141.71	354.96	26	12	172
6 ปี (2562)	99.02	149.76	118.93	386.91	26	11	214
7 ปี (2563)	104.49	157.25	99.52	399.83	36	8	104
8 ปี (2564)	113.58	190.43	100.64	368.89	29	7	208
เฉลี่ย	92.39	307.03	123.10	351.68	24.33	8.17	171

หมายเหตุ แปลงปลูกมะพร้าวจังหวัดตรังในปีที่ 7 และ 8 หลังปลูก ไม่ได้เก็บข้อมูลความยาวก้านทาง ทางยาวใบ และจำนวนใบย่อย เนื่องจากต้นสูงมาก

ประเมินศักยภาพการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมในเขตภาคใต้ตอนล่าง

3.ข้อมูลผลผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอม ปี 2564

ข้อมูลผลผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอม ปี 2564 พบว่าในปัจจุบันนี้มะพร้าวที่จังหวัดตรังมีการออกจั่นเริ่มตั่งแต่เดือนมิถุนายน 2558 – กันยายน 2564 จำนวน 120 ต้น ในเดือนตุลาคม 2563–กันยายน 2564 เฉลี่ยมะพร้าวแทงจั่น 13 จั่น/ต้น และมีดอกตัวเมียจำนวน 10 ดอกต่อจั่น เฉลี่ยติดผลที่อายุครบ 7 เดือน 5 ผลต่อจั่น เก็บผลผลิตมะพร้าวประเมินคุณภาพในเดือน ตุลาคม2563 – กันยายน 2564 พบว่า เก็บผลมะพร้าวทั้งหมดได้ 4,125 ผล จากจำนวน 993 ทะลาย ให้ผลผลิต 34 ผล/ต้น เฉลี่ย 4 ผล/ทะลาย เป็นมะพร้าวกะทิน้ำหอม 513 ผล คิดเป็น 12.44 เปอร์เซ็นต์ และเป็นมะพร้าวธรรมดา 3,325 ผล คิดเป็น 80.61 เปอร์เซ็นต์ มะพร้าวเน่า 257 ผล คิดเป็น 6.23 เปอร์เซ็นต์ มะพร้าวลีบ จำนวน 30 ผล คิดเป็น 0.73 เปอร์เซ็นต์(ตารางที่ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ฝน อุณหภูมิ เป็นปัจจัยสำคัญเช่นกัน ในการให้ผลผลิตของมะพร้าว

สำหรับมะพร้าวที่จังหวัดปัตตานีมีการออกจั่นเริ่มตั่งแต่เดือนเดือนตุลาคม 2559 – กันยายน 2564 เฉลี่ยมะพร้าวแทงจั่น 4 จั่นต่อต้น และมีดอกตัวเมียจำนวน 10 ดอกต่อจั่น เฉลี่ยติดผล 7 ผลต่อจั่น เก็บผลผลิตมะพร้าวประเมินคุณภาพในเดือน ตุลาคม 2563 – กันยายน 2564 จำนวน 104 ต้น พบว่า เก็บผลมะพร้าวทั้งหมดได้ 2,984 ผล จากจำนวน 653 ทะลาย เป็นมะพร้าวกะทิน้ำหอมจำนวน 402ผล คิดเป็น 13.47 เปอร์เซ็นต์ เป็นมะพร้าวธรรมดาจำนวน 2,475 ผล คิดเป็น 82.94 เปอร์เซ็นต์ มะพร้าวเน่า 94 ผล คิดเป็น 3.15 เปอร์เซ็นต์ และมะพร้าวลีบ 13 ผล คิดเป็น 0.44 เปอร์เซ็นต์ (ตารางที่ 3)

สำหรับมะพร้าวที่จังหวัดนราธิวาสมีการออกจั่นเริ่มตั่งแต่เดือนตุลาคม 2559 – กันยายน 2564 จำนวน 88 ต้น ในเดือนตุลาคม - กันยายน 2564 เฉลี่ยมะพร้าวแทงจั่น 4 จั่นต่อต้น และมีดอกตัวเมียจำนวน 7 ดอกต่อจั่น เฉลี่ยติดผล 3 ผลต่อจั่น เก็บผลผลิตมะพร้าวประเมินคุณภาพในเดือน ตุลาคม– กันยายน 2564 พบว่า เก็บผลมะพร้าวทั้งหมดได้ 724 ผล เป็นมะพร้าวกะทิจำนวน 140 ผล คิดเป็น 19.34 เปอร์เซ็นต์ เป็นมะพร้าวธรรมดาจำนวน 562 ผล คิดเป็น 77.62 เปอร์เซ็นต์ มะพร้าวเน่า 22 ผล คิดเป็น 3.04 เปอร์เซ็นต์ และ ไม่พบมะพร้าวลีบ (ตารางที่ 3) พบว่ามะพร้าวที่ปลูกในจังหวัดนราธิวาสให้ผลผลิตน้อยที่สุด เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมในบริเวณใกล้เคียงแปลงปลูกมะพร้าวกะทิในจังหวัดนราธิวาส มีมะพร้าวธรรมดาของเกษตรกรปลูกอยู่ด้วย ส่งผลให้เกิดการผันแปรของพันธุกรรม เนื่องจากมะพร้าวเป็นพืชที่มีการผสมข้ามได้ รวมถึงปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ฝน อุณหภูมิ การจัดการดูแลแปลงเป็นปัจจัยสำคัญเช่นกัน ในการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของมะพร้าว

เปรียบเทียบผลผลิตทั้ง 3 จังหวัด ทั้ง 4 ปี พบว่า มะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดตรังให้ผลผลิตรวมมากที่สุด จำนวน 27,906 ผล ผลผลิตมะพร้าวกะทิจำนวน 3,965 ผล คิดเป็นร้อยละ 14.2 รองลงมาเป็นจังหวัดปัตตานีให้ผลผลิตรวม 9,486 ผล ผลผลิตมะพร้าวกะทิจำนวน 1,587 ผล คิดเป็นร้อยละ 16.7 และจังหวัดนราธิวาสให้ผลผลิตน้อยที่สุด โดยมีผลผลิตรวมจำนวน 3,386 ผล ผลผลิตมะพร้าวกะทิจำนวน 279 ผล คิดเป็นร้อยละ 8.2 เมื่อปลูกและปล่อยให้ผสมเปิด ปัจจัยที่มีผลต่อการให้ผลผลิตมะพร้าวกะทิ คือ สภาพแวดล้อมในบริเวณใกล้เคียงแปลงปลูก ดังจะเห็นว่ามะพร้าวที่ปลูกในจังหวัดนราธิวาสให้ผลผลิตน้อยที่สุด เนื่องจากมีมะพร้าวธรรมดาของเกษตรกรปลูกอยู่บริเวณใกล้เคียง มะพร้าวเป็นพืชที่มีการผสมข้ามได้ ส่วนปัจจัยร่วมที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตและความสมบูรณ์ของต้นมะพร้าว คือ ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และการจัดการดูแลแปลงเป็นปัจจัยสำคัญ ข้อมูลเหล่านี้สามารถใช้เป็นคำแนะนำให้เกษตรกรที่สนใจปลูกมะพร้าวกะทิต่อไป เพื่อรองรับการขยายพื้นที่ปลูกและเป็นพืชทางเลือกใหม่ให้เกษตรกรในการสร้างรายได้อย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

ประเมินศักยภาพในการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมในเขตภาคใต้ตอนล่าง พบว่า มะพร้าวกะทิน้ำหอมที่ปลูกในจังหวัดตรังมีการเจริญเติบโตดีที่สุด มีการเจริญเติบโตมากกว่ามะพร้าวที่ปลูกในจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส โดยเมื่อมะพร้าวมีอายุต้น 8 ปี มีขนาดรอบโคน ความสูง เท่ากับ 137.23 และ 350.84 เซนติเมตร ตามลำดับ และให้ผลผลิตมากที่สุดในบรรดาพื้นที่ปลูก 3 จังหวัด โดยให้ผลผลิตใน 4 ปี รวม 27,906 ผล (ปีแรกเท่ากับ 10,414 ผลต่อปีปีที่ 2 3 และปีที่ 4 ให้ผลผลิต 4,367 , 9,000 และ 4,125 ผลต่อปี ตามลำดับ) โดยมีจำนวนมะพร้าวกะทิรวม 3,965 ผล (ปีแรกเท่ากับ 1,631 ผลต่อปี ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 เท่ากับ 653 , 1,168และ 513 ผลต่อปี ตามลำดับ) รวม 4 ปี ผลผลิตมะพร้าวกะทิคิดเป็นร้อยละ 14.2 ของผลผลิตทั้งหมดใน 4 ปี การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบศักยภาพของการให้ผลผลิตมะพร้าวกะทิของพันธุ์มะพร้าวลูกผสมกะทิน้ำหอมในเขตภาคใต้ตอนล่างซึ่งให้ผลผลิตมะพร้าวกะทิได้ร้อยละ 14

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร. 2552. **คำแนะนำการใช้ปุ๋ยกับพืชเศรษฐกิจ**. 2. **กลุ่มวิจัยปฐพีวิทยา: กรุงเทพฯ**. 31-34 **หน้า**.

ประเมินศักยภาพการผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมในเขตภาคใต้ตอนล่าง

ตารางที่ 3 ปริมาณผลผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอม ที่เก็บเกี่ยวได้ในปีที่ 1-4

สถานที่ปลูก	ผลผลิต (ผล)	จำนวนผล (ผล/ทะลาย)	จำนวนมะพร้าวกะทิ (ผล)	จำนวนมะพร้าวธรรมดา (ผล)	จำนวนมะพร้าวเน่า (ผล)	จำนวนมะพร้าวผลลีบ (ผล)
ผลผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมระหว่างเดือนตุลาคม 2560 – กันยายน 2561 (ปีที่ 1)						
ตรัง	10,414	7.11	1,631 (15.6%)	8,710	73	-
ปัตตานี	1,024	5.39	199 (19.4%)	825	-	-
นราธิวาส	694	4.92	45 (6.5%)	649	-	-
ผลผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมระหว่างเดือนตุลาคม 2561 – กันยายน 2562 (ปีที่ 2)						
ตรัง	4,367	2.19	653 (14.9%)	3,460	254	-
ปัตตานี	2,432	6	457 (18.7%)	1,810	165	-
นราธิวาส	699	1.37	34 (4.8%)	648	17	-
ผลผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมระหว่างเดือนตุลาคม 2562 – กันยายน 2563 (ปีที่ 3)						
ตรัง	9,000	6.89	1,168 (12.9%)	7,472	224	136
ปัตตานี	3,046	4.40	529 (17.3%)	2,264	253	-
นราธิวาส	1,269	1.80	60 (4.7%)	1,176	33	-
ผลผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมระหว่างเดือนตุลาคม 2563 – กันยายน 2564 (ปีที่ 4)						
ตรัง	4,125	4	513 (12.4%)	3,325	257	30
ปัตตานี	2,984	5	402 (13.4%)	2,475	94	13
นราธิวาส	724	3	140 (19.3%)	562	22	-
ผลผลิตมะพร้าวกะทิน้ำหอมรวม 4 ปี						
ตรัง	27,906	20	3,965 (14.2%)	22,967	808	166
ปัตตานี	9,486	21	1,587 (16.7%)	7,374	512	13
นราธิวาส	3,386	11	279 (8.2%)	3,035	72	-

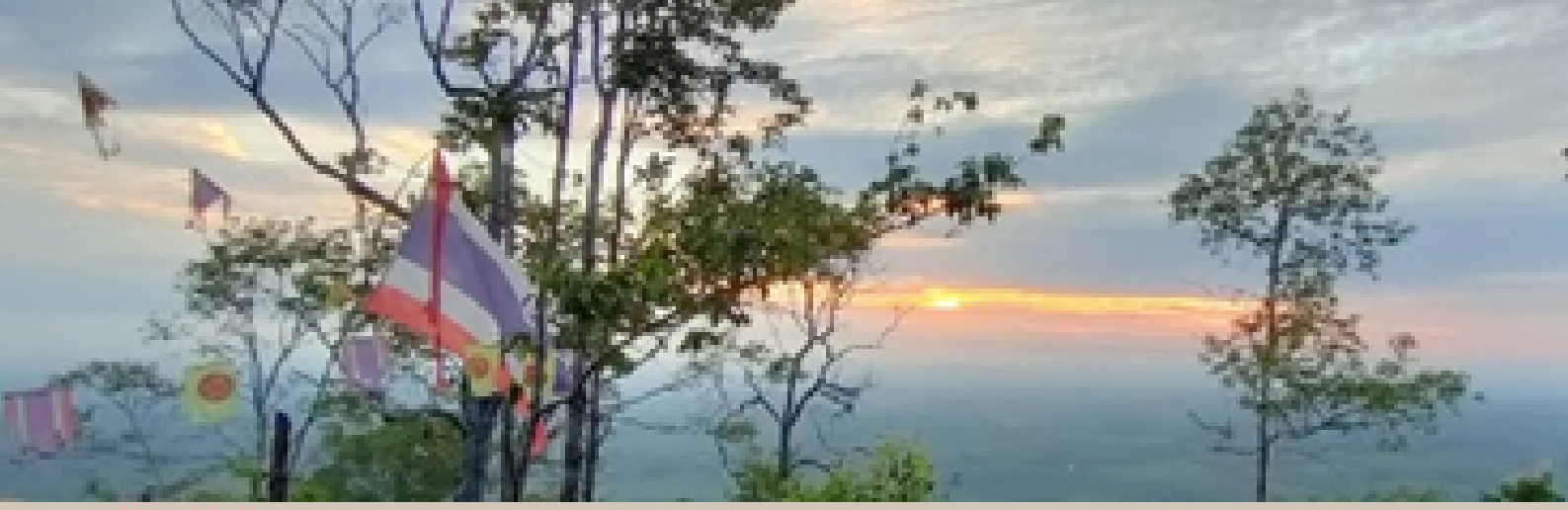

ท่องเที่ยววิถีชุมชนเชิงเกษตร กับวิสาหกิจชุมชนเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวตำบลบ้าหวี

ลภัสรดา อักษรเนียม และจัณฑิมา สันติสุข
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง

จังหวัดตรังเป็นเมืองที่มีการประกอบอาชีพหลากหลายทั้งเกษตรกรรม ค้าขาย ประมง และท่องเที่ยว ปัจจุบันจังหวัดตรังเดินหน้าส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสนับสนุนมาตรการของรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเน้นการส่งเสริมท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมกับเกษตรกร สัมผัสสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วิถีชีวิตการเกษตรที่ผสมผสานกิจกรรมทางศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนการศึกษาเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านกระบวนการประกอบสัมมาอาชีพอย่างใกล้ชิดและยังเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

วิสาหกิจชุมชนเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวตำบลบ้าหวี อำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง เป็นอีกหนึ่งวิสาหกิจชุมชนที่จัดตั้งขึ้นโดยการรวมตัวของแนวคิดคนรุ่นใหม่ ที่ตั้งใจดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agriculture Tour) และการพัฒนาอาชีพในชุมชน เพื่อลดรายจ่ายครัวเรือนและกระจายรายได้สู่คนในชุมชน ควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ ทางการเกษตร โดยเน้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผสมผสาน สัมผัสวิถีชีวิตภายในชุมชนสู่การเรียนรู้ด้านการเกษตร และวิถีการดำรงชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม อีกทั้งช่วยเสริมเสน่ห์การท่องเที่ยวให้เป็นกิจกรรมที่ยั่งยืน โดยมี นายปิยะศักดิ์ ชิตแก้ว เป็นประธานฯ และมีสมาชิกรวมทั้งหมด 10 คน ซึ่งทางศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง และสภาเกษตรกรจังหวัดตรัง ได้มีส่วนร่วมในการช่วยขับเคลื่อนด้านวิชาการเกษตร การประสานงานและรับฟังปัญหาความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ โดยผลจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวสามารถช่วยฟื้นฟูทรัพยากรการเกษตรและการจัดสรรผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนได้

ท่องเที่ยววิถีชุมชนเชิงเกษตร กับวิสาหกิจชุมชนเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวตำบลบ้าหวี

จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

วิสาหกิจชุมชนเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวตำบลบ้าหวี เน้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผสมผสาน และธรรมชาติที่สวยงามเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ได้แก่ หินลูกช้าง และจุดชมวิวเขาแดง โดยทางวิสาหกิจชุมชนฯ มีกิจกรรมศึกษาธรรมชาติในป่าโกงกาง ล่องเรือชมความงามรอบๆ บริเวณหินลูกช้าง สำรวจป่าชุมชนและเยี่ยมชมทะเลหมอกยามเช้า ณ จุดชมวิว ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสอากาศที่บริสุทธิ์และดูพระอาทิตย์ขึ้นที่สวยงาม

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น

1. **กิจกรรมฐานเรียนรู้เกษตรผสมผสาน**

จุดที่ 1สวนพริกชีวิต @ตรัง เรียนรู้เป็นเรื่องกล้วยๆ บริเวณด้านหน้ามีจุดจำหน่ายสินค้าผลผลิตทางการเกษตร และมีร้านคาเฟ่เล็กๆ ภายในสวนมีการปลูกพริกไทยปะเหลียน ปาล์มน้ำมัน ทุเรียน กล้วย มะพร้าว และโคก หนอง นา

จุดที่ 2 สวนโกแดง เกษตรศิลป์ ตรัง จัดการที่ดินตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำโคก หนอง นา มีการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง เช่น มะพร้าว สะตอ ทุเรียน มะม่วงหิมพานต์ พริกชะอม ผักเหลียง มะเขือ ตะไคร้ หมาก ไผ่ กล้วย พยูง สะเดาเทียม สักทองฯลฯ รวมทั้งการเลี้ยงผึ้ง

จุดที่ 3 นาหมอศักดิ์ มีการทำเกษตรแบบผสมผสาน เน้นการทำนา เลี้ยงปลา เป็ด ไก่ นก ผึ้ง และปลูกพืชหลากหลาย เช่น ส้มโอทับทิมสยาม ขนุน อะโวกาโด มะนาว เลม่อน มะยม ขมิ้น ตะไคร้ เพกา ฯลฯ

จุดที่ 4 สวนทุเรียนเขาแดง เน้นปลูกทุเรียน มีกล้วย ชะอม ตะไคร้ ปลูกเป็นพืชแซม

จุดที่ 5 บ้านชา กาแฟ โดยมีร้านชา กาแฟ เล็กๆ บริเวณติดกับร้านมีสวนป่าเสม็ดแดง และด้านหลังร้านเป็นสวนเกษตรผสมผสาน มีลำห้วย สายน้ำไหลผ่าน พืชที่ปลูกมีความหลากหลาย เช่น ทุเรียน แก้วมังกร ฝรั่ง กล้วย ไผ่ กาแฟ กระท่อม ผักบุ้ง ฯลฯ

2. **กิจกรรมฐานเรียนรู้ฟาร์มเพาะเลี้ยงด้วงสาคูกิตก้อง โดยนักท่องเที่ยวจะได้เข้าไปสัมผัส เรียนรู้การเพาะเลี้ยงด้วงสาคู และการแปรรูปด้วงสาคู**

3. **กิจกรรมศึกษาธรรมชาติในป่าโกงกาง ล่องเรือชมความงามรอบๆ บริเวณหินลูกช้าง**

4. **กิจกรรมสำรวจป่าชุมชนและเยี่ยมชมทะเลหมอกยามเช้า ณ จุดชมวิวเขาแดง**

“ศักดิ์สิทธิ์แห่งศรัทธา หลาทวดเขาแดง @ตรัง”

หากนักท่องเที่ยวสนใจ สามารถติดต่อสอบถามได้ที่

“กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวตำบลบ้าหวี”

โทร. 0887682126

มหัศจรรย์พืชสมุนไพร “ขมิ้นชัน” ณ บ้านเขาน้อย

นางสาวอาอีฉ๊ะ ละใบจิ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล/

ขมิ้นชัน (Turmeric) สมุนไพรคู่ครัวที่คนไทยรู้จักกันดี นิยมนำมาทำอาหารเนื่องจากมีสีสันสวยงามและให้กลิ่นหอมเครื่องเทศ ขมิ้นชันถูกจัดอยู่ในตำรับยาสมุนไพรไทยที่มีสรรพคุณป้องกันและรักษาโรคต่างๆ อุดมไปด้วยวิตามินและแร่ธาตุหลายชนิด ในเหง้าของขมิ้นชันมีสารสีเหลืองส้มที่เรียกว่าเคอร์คูมิน สารสกัดจากเหง้าสดมีฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์ไทโรซิเนสและต้านอนุมูลอิสระ นอกจากนี้ขมิ้นชันสามารถฆ่าเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา ลดอาการอักเสบ ช่วยบำรุงผิวพรรณให้เนียนนุ่ม ขาวใส ลดความมันบนผิวหน้า ลดรอยแผลเป็น และยังช่วยแก้ผดผื่นคันได้อีกด้วย โดยองค์การเภสัชกรรมได้ยกให้ขมิ้นชันเป็น "มหัศจรรย์สมุนไพร" ที่ได้รับการบรรจุเข้าในบัญชียาหลักแห่งชาติ

วันนี้ นางสรัญญา ช่วงพิมพ์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล พาทุกท่านมารู้จักกับชุมชนบ้านเขาน้อย หมู่ที่ 3 ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่มีการปลูกขมิ้นชันเพื่อใช้ประโยชน์ทางสมุนไพร โดยได้รับเกียรติจาก นายสมเกียรติ หมัดอะดัม ประธาน วิสาหกิจชุมชนพัฒนาการปลูกสมุนไพรบ้านเขาน้อย มาร่วมแหลงเล่าเรื่องราวของการปลูกขมิ้นชัน บ้านเขาน้อย

มหัศจรรย์พืชสมุนไพร “ขมิ้นชัน” ณ บ้านเขาน้อย

นายสมเกียรติ หมัดอะดัม เล่าว่า “ขมิ้นชัน” เข้ามาในพื้นที่บ้านเขาน้อย ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2560 ในการเรียนหลักสูตร ห้องเรียนสุขภาพ จัดโดย แพทย์แผนไทย โรงพยาบาลควนโดน ร่วมกับ กศน.อำเภอควนโดน ซึ่งเป็นวิชาเรียนที่ให้ทุกคนตระหนักถึงสุขภาพของตนเองและคนในครอบครัวโดยการใช้สมุนไพรต่างๆ และสมุนไพร ที่ตนเองสนใจ คือ ขมิ้นชันตนเองจึงทดลองปลูกขมิ้นชัน จำนวน 50 กระสอบ กับ 1 กระบะปลูก ได้ผลผลิตแบบสด จำนวน 80 กิโลกรัม นำไปจำหน่ายได้กิโลกรัมละ 30 บาท เพื่อนบ้านในชุมชนเมื่อทราบว่าตนเองสามารถปลูกและจำหน่ายได้ จึงมีความสนใจ เข้าร่วมปลูกด้วย จำนวน 13 ราย เพื่อให้ขมิ้นมีการปลูกอย่างต่อเนื่อง ชุมชนบ้านเขาน้อย จึงจัดโครงการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุบ้านเขาน้อย เป็นกิจกรรมของผู้สูงอายุที่ใช้ขมิ้นเป็นตัวนำร่อง ในรูปแบบใหม่คือการปลูกในกระสอบ ผู้สูงอายุทุกคนสามารถทำได้ ในการปลูกเริ่มต้นจากการผสมดิน ใช้หน้าดิน ใช้ดินข้างบ้านก็ได้ ใช้กาบมะพร้าว มูลวัว มูลไก่ มูลแพะ ข้างบ้าน มาเป็นส่วนผสมบรรจุใส่กระสอบ นำขมิ้นชันที่เพาะพันธุ์แล้วปลูกในกระสอบ โดย 1 กระสอบใช้หัวพันธุ์ประมาณ 3-4 หัวเหตุผลที่เลือกปลูกในกระสอบเพราะมันสะดวกในการเก็บเกี่ยวผลผลิต หลังปลูกมาประมาณ 10 -12 เดือน ได้เวลาเก็บเกี่ยวผลผลิต ขมิ้นชัน 1 กระสอบ จะได้ผลผลิตประมาณ 1-2 กิโลกรัม จำหน่ายแบบสดกิโลกรัมละ 25-30 บาท รายได้ประมาณ 7,000 - 8,000 บาทต่อครอบครัว รายได้ถึงจะไม่มากแต่มีความภาคภูมิใจที่ตนเองสามารถปลูกขมิ้นชันที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน GAP พืชอาหาร และขณะนี้กำลังดำเนินการขอรับรองมาตรฐาน GAP พืชสมุนไพร และในปี พ.ศ. 2565 มีสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 84 ราย ปลูกขมิ้นชัน จำนวน 7,350 กระสอบ คาดการณ์ผลผลิตที่จะเก็บเกี่ยวในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2566 ประมาณ 11,000 กิโลกรัมสด นำไปตากแห้งแล้วได้ประมาณ 2,200 กิโลกรัม จำหน่ายราคา 240 บาทต่อกิโลกรัม ให้กับคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อนำไปทำยารักษาโรค ตามข้อตกลงที่ได้ทำกับโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นายสมเกียรติ หมัดอะดัม ฝากถึงเกษตรกรที่สนใจปลูกขมิ้นชัน ต้องมีความตั้งใจ มีเจตนารมณ์ที่ดี ต้องใส่ใจคุณภาพตั้งแต่กระบวนการผสมดินปลูก การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต จนถึงกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว ต้องเป็นขมิ้นชันที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP พืช เพราะเป็นขมิ้นชันที่ผลิตเพื่อใช้ประโยชน์ทำยารักษาโรคให้กับผู้ป่วย

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช ภายใต้โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ตำบลธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลา สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8

เกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ มีความประสงค์ขอพระราชทานฟาร์มตัวอย่าง โครงการตามแนวทางอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน แหล่งรายได้ ศูนย์การเรียนรู้ และเสริมสร้างความปลอดภัยในพื้นที่ จึงรวมตัวกันจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสม บริเวณบ้านธารโต หมู่ที่ 1 ตำบลธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา เพื่อดำเนินการในการจัดตั้งฟาร์มตัวอย่างฯ ธารโต ซึ่งมีเนื้อที่ทั้งหมด 128 ไร่ และเริ่มการดำเนินงาน เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2551

กรมวิชาการเกษตรได้มอบหมายให้ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลา รับผิดชอบงานพัฒนาด้านการผลิตพืช โดยจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี และจัดทำแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร (แปลงต้นแบบการผลิตพืช) ที่มีคุณภาพถูกต้องตามหลักวิชาการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เพื่อผลิตอาหารที่ปลอดภัย ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม นำไปสู่สร้างงานสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานการผลิต
2. เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่มีคุณภาพ
3. เพื่อขยายผลเทคโนโลยีการผลิตพืชที่มีคุณภาพ สู่แปลงเกษตรกรในพื้นที่

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาความเป็นมา สำรวจสภาพพื้นที่โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ และวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. วางแผน ตั้งเป้าหมายการดำเนินงานประจำปี และจัดทำแผนการผลิตพืช
3. พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพผลิตเห็ด ข้าวโพดหวาน พืชผัก และทุเรียน
   - อบรม/ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
   - จัดทำแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร (แปลงต้นแบบ) ภายในโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ
4. ติดตามให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง และจัดเก็บข้อมูลเพื่อวัดผลการดำเนินงาน
5. ตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
6. พัฒนาการตลาด
7. เชื่อมโยงกับนโยบายสำคัญด้านการเกษตรของรัฐบาล (ศพก. / แปลงใหญ่)
8. ขยายผลสู่แปลงต้นแบบในพื้นที่เกษตรกร
   - ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
   - ติดตามให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง และจัดเก็บข้อมูลเพื่อวัดผลการดำเนินงาน

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช ภายใต้โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ตำบลธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

สรุปผลการดำเนินงาน

การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพผลิตพืช เริ่มจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร โดยผลการประเมินความรู้ก่อนและหลังการอบรม พบว่าผู้เข้ารับการอบรมทุกราย มีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้น จากนั้นจัดทำแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร (แปลงต้นแบบ) ภายในโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ โดยนำเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตร มาสนับสนุนการดำเนินงาน ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์สงขลา 84-1 ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ปุ๋ยชีวภาพอาร์บัสคูล่า ไมคอร์ไรซา ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต แหนแดง ชีวภัณฑ์กำจัดแมลง BT 1-DOA ชีวภัณฑ์ BS-DOA 24 และไส้เดือนฝอยกำจัดแมลง สายพันธุ์ไทย ซึ่งพบว่าสามารถสร้างรายได้ให้กับโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ อย่างต่อเนื่องทุกเดือน โดยในปีการผลิต 2561 ถึง ปีการผลิต 2564 มีรายได้รวมจากการผลิตก้อนเชื้อเห็ด จากผลผลิตเห็ดสด/เห็ดแปรรูป จากผลผลิตข้าวโพดหวาน และผลผลิตพืชผัก เป็นเงิน 65,606 บาท 583,921 บาท 181,584 บาท และ 1,665,154 บาท ตามลำดับ รวมรายได้ทั้งสิ้น 2,496,265 บาท

ผลผลิตของโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวนทั้งสิ้น 14 ชนิดพืช คิดเป็นพื้นที่รวมทั้งสิ้น 3 ไร่ ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาด ร่วมกับการประชาสัมพันธ์การจำหน่ายผลผลิตผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย แนะนำการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาด กับโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ อื่นๆ เช่น โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ อำเภอเบตง นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงกับนโยบายสำคัญด้านการเกษตรของรัฐบาล เช่น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ตารางที่ 1 ข้อมูลผลผลิตและรายได้ จากการดำเนินงานเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช

ปีการผลิต	ก้อนเชื้อเห็ด		เห็ดสด/เห็ดแปรรูป		ข้าวโพดหวาน		พืชผัก	
	ผลผลิต (ก้อน)	รายได้ (บาท)	ผลผลิต (กิโลกรัม)	รายได้ (บาท)	ผลผลิต (กิโลกรัม)	รายได้ (บาท)	ผลผลิต (กิโลกรัม)	รายได้ (บาท)
2561	3,765	26,680	2,529.00	156,045	1,893.00	41,000	12,576.10	476,630
2562	477	4,056	1,450.07	88,486	2,224.00	51,765	13,454.70	442,628
2563	1,816	17,760	2,674.30	165,630	1,475.00	40,710	11,515.49	398,067
2564	1,719	17,110	2,804.20	173,760	1,924.34	48,109	10,094.00	347,829
รายได้รวม (บาท)	-	**65,606**	-	**583,921**	-	**181,584**	-	**1,665,154**
รวมทั้งสิ้น (บาท)				**2,496,265**				

ตารางที่ 2 ข้อมูลแปลงต้นแบบในพื้นที่เกษตรกร

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล / ที่อยู่	พื้นที่ (ไร่)	รายได้ (บาทต่อเดือน)	เทคโนโลยีที่ขยายผล
1	นายจำรัส	1	4,000	(1) เทคโนโลยีการผลิตทุเรียนคุณภาพ การผลิตพืชผัก การผลิตพืชสมุนไพร การผลิตข้าวโพดหวาน
2	นายประวิทย์	1	3,000	(2) ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต
3	นางสาวจารุวัฒน์	0.5	2,300	(3) ปุ๋ยชีวภาพอาร์บัสคูลาร์ไมคอร์ไรซา
4	นางสาวประยูร	0.5	2,000	(4) แหนแดง (5) BS-DOA 24 (6) ไส้เดือนฝอยกำจัดแมลง สายพันธุ์ไทย

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช ภายใต้โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ
ตำบลธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

การนำไปใช้ประโยชน์ / การขยายผล

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การขยายผลเทคโนโลยีการผลิตพืชที่มีคุณภาพ สู่แปลงเกษตรกรในพื้นที่ จึงร่วมกับเจ้าหน้าที่โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ คัดเลือกเกษตรกรแปลงต้นแบบ เพื่อขยายผลเทคโนโลยีการผลิต ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร โดยสนับสนุนองค์ความรู้ พร้อมทั้งติดตามให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นการขยายผลฯ ในปีงบประมาณ 2564 **จำนวน** 2 **ราย และในปีงบประมาณ** 2565 **จำนวน** 2 **ราย จำนวนรวมทั้งสิ้น** 4 **ราย ซึ่งแต่ละรายสามารถสร้างรายได้จากแปลงต้นแบบประมาณ** 2,000-4,000 **บาทต่อเดือน ซึ่งเป็นรายได้เสริมเพิ่มเติมจากค่าจ้างแรงงานที่ได้รับจากโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ**

นอกจากนี้สมาชิกโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ และเกษตรกรในพื้นที่ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว รวมถึงสร้างภูมิคุ้มกันในด้านความมั่นคงทางอาหาร โดยเฉพาะช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) **และยังสามารถนำผลผลิตไปจำหน่าย ณ ร้านค้าของโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ เพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนพืชผัก ที่ใช้ในการบริโภคประจำวัน**

โรคและแมลง

แมลงศัตรูในพืชสกุลกัญชา

1. ไรแมงมุม

อาการ : ไรแมงมุมเป็นแมลงศัตรูที่สำคัญที่สุดในการปลูกพืชสกุลกัญชา โดยไรจะอาศัยอยู่ใต้ใบ และบางส่วนอาจหลบอยู่ตามตาใบ (bud) และดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณผิวใบ ทำให้ผิวใบมีลักษณะเป็นจุดสีขาว และในแปลงที่มีการระบาดจะพบใยที่ไรสร้างขึ้น

การจัดการ :

- หมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ
- การใช้อุปกรณ์กรองอากาศ (air filter) ขนาด 300 ไมครอน เป็นอย่างน้อย สามารถลดการแพร่กระจายของไรแมงมุมภายในโรงเรือน
- การใช้สารเคมี โดยการฉีดพ่นให้ทั่วบริเวณใต้ใบและหลังใบ ไม่ควรพ่นสารชนิดเดียวกัน ติดต่อกันเกิน 3 ครั้ง ควรสลับชนิดสารเคมี เพื่อป้องกันการต้านทานสารเคมีของไร ได้แก่
  1) ไพริดาเบน (pyridaben) 20% WP อัตรา 15 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร
  2) เฮกซี่ไทอะซอกซ์ (hexythiazox) 2% EC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร
  3) สไปโรมีซิเฟน (spiromesifen) 24% SC อัตรา 8 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร
  4) อามีทราซ (amitraz) 20% EC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

12. เพลี้ยอ่อน

อาการ : ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยสามารถเข้าทำลาย โดยการดูดน้ำเลี้ยงจากส่วนต่างๆ ของพืช ได้แก่ ใบ ลำต้น กิ่ง และขับถ่ายของเหลวที่เรียกว่า honey dew จะเป็นอาหารของราดำ (sooty mold) ส่งผลต่อการสังเคราะห์แสงของพืชลดลง หากเกิดการระบาดของเพลี้ยอ่อนเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ยอด ใบอ่อนหงิกงอ ใบเหลืองหลุดร่วง นอกจากนี้เพลี้ยอ่อนยังเป็นพาหะของไวรัส

การจัดการ :

- หมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบอาการที่เกิดจากเพลี้ยอ่อนให้ทำการสำรวจอย่างน้อย 2 ครั้งต่อสัปดาห์ เพื่อประเมินความรุนแรงจากการเข้าทำลาย
- เนื่องจากเพลี้ยอ่อน สามารถแพร่กระจายไปกับอากาศ การใช้อุปกรณ์กรองอากาศ (air filter) ขนาด 360 ไมครอน สามารถลดการแพร่กระจายของเพลี้ยอ่อนภายในโรงเรือน
- ฉีดพ่นด้วยเชื้อราบิวเวอเรีย ในอัตราเชื้อสด 1 กิโลกรัม ต่อน้ำ 40 ลิตร ในช่วงเย็น โดยฉีดทุกๆ 5 วัน
- ฉีดพ่นสารเคมี โดยเลือกใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่
  1) อิมิดาโคลพริด (imidacloprid) 10% SL อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร
  2) ไดโนทีฟูแรน (dinotefuran) 10% WP อัตรา 10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร
  3) ฟิโพรนิล (fipronil 5% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร
  4) อีโทเฟนพร็อกซ์ (etofen prox) 20% EC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

โรคและแมลง

แมลงศัตรูในพืชสกุลกัญชา

3. **หนอนกระทู้**

• อาการ : เข้าทำลายได้ทุกระยะ ตั้งแต่ต้นกล้าจนถึงระยะออกดอก โดยกัดกินใบ ยอดอ่อน รวมถึงช่อดอก

• การจัดการ :

- ใช้ชีววิธี ได้แก่

1) **บาซิลลัส ทูริงเยนซิส** (Bacillus thuringiensis : BT) 60-80 **กรัม หรือ มล. ต่อน้ำ** 20 **ลิตรพ่นทุก** 35 **วัน เมื่อพบการระบาด แต่ถ้ามีการระบาดรุนแรงให้พ่นติดต่อกัน** 2 **ครั้ง หลังจากนั้นพ่นทุก** 5 **วัน จนกระทั่งหนอนลดปริมาณการระบาด**

2) **นิวคลีโอโพลีฮีโดรไวรัส หรือ เอ็นพีวี หนอนกระทู้ผัก** (nucleopolyhedro virus : NPV) 40-50 **มล. ต่อน้ำ** 20 **ลิตร พ่นทุก** 7-10 **วัน ควรพ่นเมื่อหนอนมีขนาดเล็กจะให้ผลในการควบคุมได้รวดเร็ว กรณีหนอนระบาดรุนแรงพ่นอัตรา** 50 **มล. ต่อน้ำ** 20 **ลิตร ติดต่อกัน** 2 **ครั้ง ทุก** 4 **วัน**

- การใช้สารเคมี ได้แก่

1) **คลอแรนทรานิลิโพรล** (chlorantraniliprole) 5.17% SC 30 **มล. ต่อน้ำ** 20 **ลิตร**

2) **อีมาเมกตินเบนโซเอต** (emamectin benzoate) 1.92% EC 20 **มล. ต่อน้ำ** 20 **ลิตร**

3) **เมทอกซีฟีโนไซด์** (methoxyfenozide) 24% SC 10 **มล. ต่อน้ำ** 20 **ลิตร**

4. **หนอนเจาะสมอฝ้าย**

• อาการ : เข้าทำลายได้ทุกระยะ ตั้งแต่ต้นกล้าจนถึงระยะออกดอก โดยกัดกินใบ ยอดอ่อน รวมถึงช่อดอก

• การจัดการ :

- ใช้ชีววิธี ได้แก่

1) **นิวคลีโอโพลีฮีโดรไวรัส หรือ เอ็นพีวี หนอนเจาะสมอฝ้าย** (nucleopolyhedro virus : NPV) 30 **มล.ต่อน้ำ** 20 **ลิตร**

2) **มวนเพชฌฆาต** Sycanus collaris

- การใช้สารเคมี ได้แก่

1) **ฟลูเบนไดอะไมด์** (flubendiamide) 20% WG 8 **มล. ต่อน้ำ** 20 **ลิตร**

2) **เมทอกซีฟีโนไซด์** (methoxyfenozide) 24% SC 15 **มล. ต่อน้ำ** 20 **ลิตร**

3) **โนวาลูรอน** (novaluron) 10% EC 20 **มล. ต่อน้ำ** 20 **ลิตร**

4) **ลูเฟนนูรอน** (lufenuron) 5% EC 20 **มล. ต่อน้ำ** 20 **ลิตร**

5) **อีมาเมกตินเบนโซเอต** (emamectin benzoate) 1.92% EC 20 **มล. ต่อน้ำ** 20 **ลิตร**

ภาพประกอบ : สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร

ข้อมูล : กรมวิชาการเกษตร. 2564. **คู่มือสำหรับเกษตรกร การผลิตพืชสกุลกัญชา** (Cannabis sativa L.) **เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์และอุตสาหกรรม**. 151 **หน้า**

ข่าวใต้เกษตร

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง ได้ดำเนินโครงการผลิตกัญชา 1 ล้านต้น เพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและทางการแพทย์

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง ดำเนินการปลูกกัญชาในโครงการผลิตกัญชา 1 ล้านต้น โดยได้รับมอบหมายให้ผลิตต้นกล้ากัญชา จำนวน 17,000 ต้น ตลอดโครงการ เพื่อมอบต้นกล้ากัญชาให้แก่เกษตรกรในจังหวัดพัทลุง ที่แจ้งความประสงค์จะรับต้นกล้ากัญชาไปใช้ประโยชน์ และยังผลิตให้ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปัตตานี เพื่อมอบต้นกล้ากัญชาให้แก่เกษตรกรในจังหวัดปัตตานี ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง ได้ดำเนินการปลูกกัญชาครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม โดยการเพาะด้วยเมล็ดพันธุ์กัญชา จำนวน 3,200 เมล็ด

สำหรับการส่งมอบให้เกษตรกรจะดำเนินการมอบตามยอดการลงทะเบียนของเกษตรกร ผ่าน link ของกรมวิชาการเกษตร และส่งมอบครั้งที่ 1 ช่วงวันที่ 22-26 สิงหาคม จำนวนยอดจอง 718 ต้น

"จัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพกาแฟ"

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา จัดฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพกาแฟ การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และจัดทำประชาพิจารณ์การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตามโครงการ ขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ ปีงบประมาณ 2565 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตกาแฟพรีเมี่ยม ตั้งแต่การเตรียมแปลงปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การแปรรูป การตรวจสอบคุณภาพกาแฟให้ได้ผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานกำหนดและเกษตรกรในพื้นที่มีความยั่งยืนในการผลิตกาแฟและมีรายได้เพิ่มขึ้น ณ ต.บ้านโหนด อ.สะบ้าย้อย จ.สงขลา มีเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรมทั้งสิ้น 40 คน

ช่องทางการติดต่อ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โทร 074-586725 โทรสาร 074586731. Email : songkhla.doa@gmail.com

"ถ่ายทอดความรู้ในโครงการพัฒนาอาชีพชาวสวนยางรายย่อยเพื่อความยั่งยืนในพื้นที่ปลูกยางพาราที่ได้รับผลกระทบจากโรคใบร่วงชนิดใหม่"

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ ได้เข้าร่วมกับการยางแห่งประเทศไทยสาขารือเสาะ เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในโครงการพัฒนาอาชีพชาวสวนยางรายย่อยเพื่อความยั่งยืนในพื้นที่ปลูกยางพาราที่ได้รับผลกระทบจากโรคใบร่วงชนิดใหม่ โดยเปลี่ยนจากการปลูกยางพารามาปลูกพืชชนิดอื่นที่ไม่ใช่ยางพารา เช่น ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น เป้าหมาย จำนวน 35 ราย ณ อาคารเอนกประสงค์ การยางแห่งประเทศไทยสาขารือเสาะ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

โดยทางศูนย์ฯ ได้นำองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตทุเรียน และการผลิตปาล์มน้ำมันไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมอบรมในครั้งนี้ เพื่อให้เกษตรกรได้นำไปปรับใช้ในแปลงปลูกของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้กับเกษตรกรได้เป็นทางเลือกในการสร้างรายได้ให้มั่นคงอีกด้วย

จากการเข้าร่วมจัดกิจกรรมเกษตรกรมีความสนใจซักถาม เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับเป็นทางเลือกในการทำการเกษตรต่อไป หากเกษตรกรท่านใดที่ไม่ได้เข้าร่วมแต่มีความสนใจขอรับความรู้เพิ่มเติม สามารถติดต่อได้ตามช่องทางติดต่อดังนี้

ช่องทางการติดต่อ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส 96150

ข่าวใต้เกษตร

“อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการทำการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) **เพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิตทุเรียน”**

วันที่ 6 **กรกฎาคม** 2565 **นายจิระ สุวรรณประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่** 8 **ให้เกียรติเปิดงาน อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการทำการเกษตรที่ดีและเหมาะสม** (GAP) **เพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิตทุเรียน โดยจัดร่วมกับสมาคมการค้านวัตกรรมเพื่อการเกษตรไทย มูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ สมาคมทุเรียนใต้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการปกครอง อำเภอรามัน องค์การบริหารส่วนตำบลกาลอ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ พัฒนาทักษะความรู้ระบบปลูกทุเรียนให้มีมาตรฐานความปลอดภัย สามารถแก้ปัญหาศัตรูพืชที่สำคัญของผลผลิตทุเรียน โดยเฉพาะหนอนเจาะทุเรียนที่ส่งผลให้ทุเรียนมีราคาตกต่ำ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปพัฒนา ประยุกต์ใช้ อีกทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เกษตรกรชาวสวนทุเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนภาคการเกษตรของประเทศไทย**

การอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้เกษตรกรได้เรียนรู้การเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) **เพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิตทุเรียนในภาคบรรยายและปฏิบัติ ประกอบไปด้วยการจัดการแหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การจัดการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว การเก็บรักษาและการขนย้าย การบันทึกข้อมูล พร้อมฐานการเรียนรู้การจัดการแปลง** GAP **โดย รศ.ดร.ชัยณรงค์ รัตนกรีฑากุล รองคณบดีคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กำแพงแสน เทคนิคการใช้สารป้องกันกำจัดแมลงและไรศัตรูในทุเรียน ตลอดจนสุขลักษณะส่วนบุคคล ฐานศัตรูที่สำคัญของทุเรียน และการจัดการเพื่อการส่งออก โดย ดร.พฤทธิชาติ ปุญวัฒโท ผู้อำนวยการ กลุ่มกีฏและสัตววิทยา และฐานเทคนิคการใช้สารกำจัดศัตรูพืช อุปกรณ์อย่างถูกต้องและปลอดภัย โดยนายวรวิช สุดจริตธรรมจริยางกูร นักกีฏวิทยาปฏิบัติการ กลุ่มงานวิจัยการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร โดยมีเกษตรกรชาวสวนทุเรียนภายใต้** 17 **วิสาหกิจชุมชน จำนวนมากกว่า** 100 **คน ณ อาคารอนุรักษ์ป่าชุมชน อ.รามัน จังหวัดยะลา**

ข้อมูลเพิ่มเติม 9/116 **ถนน กาญจนวนิช ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา**

ข่าวใต้เกษตร

“โครงตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้”
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ ได้ลงพื้นที่ติดตามแปลงขยายผล ในโครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วลิสง/ถั่วหรั่ง เป้าหมาย จำนวน 10 **ราย**
โดยทางศูนย์ฯ ได้นำองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตถั่วลิสง/ถั่วหรั่ง ไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรในกลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการภายในแปลงเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนปัญหาอุปสรรคในการผลิตถั่วลิสง/ถั่วหรั่งของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้เกษตรกรจะได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในแปลงได้อย่างเหมาะสมที่สุด
จากการลงพื้นที่ติดตามแปลงขยายผลเกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนซักถามปัญหา อีกทั้งเกษตรกรมีความเพิ่งพอใจในการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ แต่ถ้าหากเกษตรกรท่านใดที่มีความสนใจขอรับความรู้เพิ่มเติม สามารถติดต่อได้ตามช่องทางติดต่อดังนี้
ช่องทางการติดต่อ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส 96150
โทร 073-571190

“แปลงกระท่อมต้นแบบเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพัทลุง”
ในประเทศไทยกระท่อมได้รับการยกเลิกออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 **เมื่อวันที่** 24 **สิงหาคม** 2564 **ทำให้ประชาชนสามารถปลูก ครอบครอง และใช้ประโยชน์จากกระท่อมได้ โดยเฉพาะในด้านการผลิตกระท่อมเชิงพาณิชย์ ซึ่งสามารถจำหน่ายผลผลิตกระท่อมได้ทั้งรูปของใบสดและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น กระท่อมผง ชากระท่อมบรรจุถุงพร้อมชง เครื่องดื่มผสมกระท่อมพร้อมดื่ม ซึ่งจะเป็นช่องทางสำหรับสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรหรือประชาชนที่สนใจ แต่เนื่องจากกระท่อมเพิ่งได้รับการยกเลิกออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่** 5 **ทำให้มีข้อมูลด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการผลิตกระท่อมสำหรับเป็นแหล่งข้อมูลให้กับเกษตรกรหรือประชาชนที่สนใจน้อยมาก มีเพียงข้อมูลในเบื้องต้นซึ่งยังไม่ผ่านกระบวนการศึกษาและวิจัย**
ดังนั้น เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพัทลุง หรือเกษตรกรอื่นๆ ที่มีความสนใจได้มีแหล่งเรียนรู้การผลิตกระท่อม นางศิริกุล โกกิฬา ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จึงร่วมกันปลูกกระท่อมในพื้นที่ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง โดยรวบรวมองค์ความรู้และเทคโนโลยี เช่น ระยะปลูก การจัดการแปลง การจัดการธาตุอาหาร การตัดแต่งกิ่ง และการจัดการด้านการเก็บเกี่ยว จัดทำเป็นแปลงต้นแบบการปลูกกระท่อม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เกษตรกรที่สนใจได้เข้ามาเรียนรู้ร่วมกันได้ต่อไปในอนาคต
ช่องทางการติดต่อ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง โทร 074-840130

“มหกรรมผลไม้และของดีเมืองยะลา ประจำปี 2565”
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลาได้เข้าร่วมงาน “มหกรรมผลไม้และของดีเมืองยะลา ประจำปี 2565” **ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดยะลา โดยพิธีเปิดมีนายภิรมย์ นิลทยา ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา เป็นประธานในพิธีเปิด**
ในงานนี้ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลาได้จัดนิทรรศการเกี่ยวกับเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรที่นำมาใช้แก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา และได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากผู้ว่าราชการจังหวัดยะลาและประชาชนผู้เข้าร่วมงาน เช่น เห็ดเรืองแสงสิรินรัศมี ที่ใช้รักษาโรคราก เน่าโคน เน่าทุเรียน การใช้ ชีวภัณฑ์ Bacillus subtilis **สายพันธุ์** 20W1 **สายพันธุ์** BS-DOA 24**ควบคุมโรคพืช การผลิตพืชอินทรีย์ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม** (Good Agriculture Practices : GAP) **แหนแดงพืชมหัศจรรย์ และแอปพลิเคชั่น “รู้จริงเรื่องพืชกับกรมวิชาการเกษตร” โดยงานดังกล่าวจัดระหว่างวันที่** 13-15 **สิงหาคม** 65 **ณ สนามพิธีช้างเผือก จังหวัดยะลา**
ช่องทางติดต่อ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000 **โทร.** 073 - 274451

คณะที่ปรึกษา :

นายจิระ สุวรรณประเสริฐ ผอ.สวพ.8
นางศิริกุล โกกิหา ผอ.ศวพ.พัทลุง
นายไพศอล หะยีสาและ ผอ.ศวพ.ยะลา
นายพิทักษ์ พรหมเทพ ผอ.ศวพ.นราธิวาส
นางสรัญญา ช่วงพิมพ์ ผอ.ศวพ.สตูล
นางสาวสาวิตรี เขมวงศ์ ผอ.กลุ่มพัฒนาการตรวจสอบพืชและปัจจัยการผลิต
นางสาวเพ็ญทิพย์ ณ พัทลุง รักษาการในตำแหน่งผอ.กลุ่มควบคุมตามพระราชบัญญัติ
นางสาวบุญณิศา ฆังคมณี ผอ.ศวพ.สงขลา
นายชนินทร์ ศิริขันตยกุล ผอ.ศวพ.ตรัง
นางสาวนันทิการ์ เสนแก้ว ผอ.ศวพ.ปัตตานี
นายโนรี อิสมะแอ ผอ.ศวพ.รือเสาะ
นางสาวอภิญญา สุราวุธ ผอ.กลุ่มวิชาการ
นางบุญพา ชูผอม ผอ.กลุ่มถ่ายทอดเทคโนโลยี
นางสาวจิตรา อินเกตุ รักษาการในตำแหน่งกลุ่มประสานและบริหารนโยบาย
นายเหรียญชัย เกิดพงษ์ ผอ.กลุ่มจัดการพื้นที่

คณะบรรณาธิการ :

บรรณาธิการ : นายธัชธาวินทร์ สะรุโณ
ฝ่ายบทความทั่วไป : นายปฐม คงแก้ว นางสาวภัทรานิษฐ์ คงมาก และนางสาวอาซียัณ ดาราแม
ฝ่ายบทความวิชาการ : นางสาวกลอยใจ คงเจี้ยง นางสาวเขมมิการ์ โขมพัตร นางสาวอุมาพร เพ็ชรพรรณ และนางสาวนูรีดา สาและ
ฝ่ายข่าวสารหน่วยงาน : นางสาวปิยนาฎ หงส์อาจ นางสาวชญาพร เทพดนตรี และนายสุภาพ มุ่งหามณี
ฝ่ายบทความนักวิจัยชวนคุย : นางสาวอาอีฉ๊ะ ละใบจิ นางสาวณัฏฐา แสงแก้ว และนางสาววรรณวิสาข์ ปะระวรรณ
ฝ่ายบทความโรคและแมลงน่ารู้ : นางสาวสุวิมล วงศ์พลัง นางสาวเบญจวรรณ เลาหสกุล และนายศิวทัต พันธุ์มณี
ฝ่ายออกแบบ : นายอธิพงศ์ สุกการ นายชานนท์ เงินนาค และนายหฤษฎ์ คงแก้ว
ฝ่ายประสานงาน เผยแพร่ : นายสุรพงษ์ ศรีเพ็ญ นางสาวพัชรีย์ ฮกฮั้น และนายอินทรวัชร์ พันธุโชค